

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, 5. Széchenyi-utca 10.

a hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házzhoz küldve . . .	8 frt.
Félévre	4 "
Negyedévre	2 "

Egyes szám ára 16 kr.

AZ EGYENLŐSÉG MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

A trónörökös irodalmi vállalatáról.

A magyar királyfi arra határozta el magát, hogy könyvet írjon, könyvet szerkesztessen a nyilvánosság számára, könyvet, mely becses lesz mint irodalmi mű, becses művészi melléklet-inél fogva is, és a magyar királyfi ezzel beállott írónak, kinek műveit nyilvánosan bírálni szabad és kell; sőt a magas helynél fogva, melyet a trónörökös elfoglal, és a jelentőségénél fogva, melylyel e könyv a szerző személyénél fogva is bír, a bírálatot irányában előre is gyakorolni kell.

A jövő királyról, ha mint íróról szólunk, legelőször azt az örvendetes tényt kell kiemelnünk, hogy ő a sajtónak a századok művelődését, felvilágosodottságát, liberalizmusát, minden hasznos reformját előkészítő hivatását elismerve, végkép szakított azzal a tradícióval, mely a sajtót a legveszedelmesebb forradalmi tényezők közé sorolta, csupán azért, mert a felmerülő új eszmék által a régieket fenyegetve látta.

Sokáig így volt ez, és így van részben ma is. Annál örvendetesebb, hogy most maga a jövő király fog belépni abba a testületbe, mely ez előítéleteket szétozlatja. A fenséges trónörökös-író e lépése minden tényezőnek üdvös hatását, üdvös együttműködését fogja elősegíteni; és az összetartozandóság e szelleme meg fogja teremteni azt a békét, a mely a sajtó és a közönség egy része között még mindig nincs meg. Azon köröket értjük, a melyeknek egy része még maig sem tanult Nagy Frigyes példáján, ki szintén szakított ama bizonyos félős és féltékeny tradíciókkal és belépett az írók sorába. E tényével sok előítéletet osztott szét a nagy uralkodó.

Rezső trónörökös többet fog tenni ennél: ő korszakot alkot, a monarchiában lakó különböző népfajok kibékülésének arany korszakát.

A mű a kiadott program szerint a monarchia ethnografiai viszonyait is fogja ismertetni a legkimerítőbben. A nemzetek, azok történelme, tudományuk és művészetük, népköltészetük, zenéjük, építkezésük, nemzeti sajátságai mind külön méltatva lesznek, és midőn a monarchia népeit a politikai viszonyok, az önállóság teljes tekintetbe vételével és annak kimélésével tisztán tudományos és irodalmi szempontról segíti megismertetni, midőn különbség nélkül tünteti fel a magyar, a német, a tót, az oláh, az olasz sat. hajlamait, szokásait, társadalmi sajátságait, akkor a monarchia népei közt növeli azt az összetartozási érzéket, mely a két birodalom közt fennálló kapocs folytán életszükséggé

vált és növeli a rokonszenvet, mely az együttműködést áldásossá, hatásossá teszi.

Nagy, fontos, századokra kiható munka lesz az, de épen e fontosság megkívánja, hogy azoknak, kiket a trónörökös a közreműködésre való felhívással megtisztelt, figyelmükbe ajánljunk mi is valamit. A könyv, meggyőződésünk szerint, hazafias, irányja nemzeti és adatai igazak lesznek. Ilyennek kell lennie. Még csak félreértésből vagy elnézésből eredő hibának sem szabad becsusznia a könyvbe, mert az elnézés is sok, nagyon sok kárt tehet. Ebből fogja a külföld sokáig tanulni viszonyaink ismeretét és így az elnézéstől, a félreértésektől is nvakodnunk kell. Ép azért tartjuk kötelességünkőek a szerkesztőket tiszteletteljesen figyelmeztetni, hogy mikor Magyarország nemzetiségeit akarják felszámolni, ott ne foglaljon helyet e név: zsidó, mert ennek a névnek csak ott szabad előfordulnia, a hol a Magyarországon létező vallások sorolatnak fel. A zsidókról szabad és kell szólni ott, a hol a hitfelekezetek kerülnek rendre, de nem szabad az igazság megsértése nélkül említeni sem e szót ott, hol a nemzetiségi és faji megkülönböztetés kezdődik.

A trónörökös csak igaz könyvet akar kiadni, a mely megfeleljen a nép érzelmeinek és a tények valóságának, és midőn Magyarországon a magyar állameszmének legbuzgóbb és tántorithatlan híveiről, védőiről, a magyarságról, a magyar polgárságról lesz szó, nem felelne meg sem a trónörökös intenczióinak, sem a zsidóság érzelmeinek, ha akkor e polgárság egy részét nem felekezete szerint, hanem külön fajként emlitenék. Mi mint zsidó magyarok akarunk szerepelni és nem magyarországi zsidó kgyanót.

A trónörökös igazságszeretete elég biztosíték nekünk arra nézve, hogy hazafias érzelmeinket a nagy irodalmi műben sérteni nem fogják, és hogy ellenkezőleg meg fogják czáfolni a bujtogató antiszemizmus ama jelszavát, mely nem a vallás, hanem a faj ellen hívja fel a népvak szenvedélyeit.

De garancia nekünk a trónörökös amaz intézkedése is, hogy Jókai Mórt bizta meg a részletes szerkesztéssel. Jókainak tolla ragyogó, szándéka őszinte és hazafisága kétségtelen. Ő ismeri a zsidó magyarok érzelmeit és tudja, mekkora fájdalommal töltené el őket, ha külön faj vagy nemzetiség címén traktálnák őket abban a könyvben, mely a legilletékesebb helyről az igazságot hirdetni hivatva van.

„A műnek olyannak kell lenni, mely becsü-
tére váljék mind a morarchiának, mind a közremű-
ködő íróknak és művészeknek. Ez a trónörökös
kivánsága és mi nyugodtak vagyunk, hogy Jókai,
midőn a műnek ilyenre való varázsolását magára
vállalta, meghallja és figyelembe veszi a legkisebb
szót is, a mely — csak igazságot kér.

Régi előítéletek.

Vita tárgya lehet, vajjon helyesen c-elekszünk-e, ha
az ókor dohos fegyverkamrájából újból és újból a meg-
rozsdásodott harci eszközöket, melyek a zsidóság megtá-
madására alkalmaztattak, előrántjuk; de — bár elismerem,
hogy sok érv ellene szólhat — mindamellett nem csak tu-
dományos, hanem a gyakorlati élet szempontjából is örönmel
kell üdvözlőnk az irodalom minden egyes termékét,
mely ezen tárggyal foglalkozik. Ily tanulságos és hasz-
nos mű Joel, boroszlói rabbi „Blicke in die Religions-
geschichte stb.“ czimű, nem rég megjelent munkája, mely-
ben a kereszténység első két századában divó előítéleteket
a zsidók iránt alaposan tárgyalja és azok tudományos ér-
téket kellő világításba helyezi.

Korunknak, mely a régóta alvó előítéleteket ismét fel-
élesztő és azokat ujakkal gyarapítja, minden esetre tükrök-
ként szolgálhatnak minden eféle értekezések. Ha egy ka-
tholikus pap — miről magam nem régen meggyőződtem,
a miatti csodálkozásának adott kifejezést, hogy a zsidók
boltjaikat ép oly mély sirüregbe fektetik, mint a kereszt-
ények, holott ő mindeddig azon hiszembben volt, hogy val-
lásuk az eltakarítást aképen rendeli el, hogy a hulla a
föld felületével folyton érintkezésben maradjon, hogy fel-
támadáskor a földkérget könnyen keresztültörhesse; avagy
ha egy művelt keresztény nő még csak néhány hét előtt
zsidó temetésnél jelen lévén, nem eléggé bámulhatta, hogy
a tetemet a sírba fektetik, nem pedig felállítják;
vagy pedig ha egy keresztény hölgy a közönséges időszá-
mitás 1884-ik évében kellemesen meglepve érezte magát,
midőn egy zsidóesketésnél észlelte, hogy ilyenkor semmi
misztikus szerartás alkalmazásba nem jó; ha a tudatlanság,
babona és rosszakarat szült ezen és még számos hozzá ha-
sonló előítéletre bukkanunk: akkor bizonyára nem lehet
kárba vesztett munka, ha a felvilágosodottság képzelődésé-
ben magát ringató jelenkornak a mult tükrét elébe tartjuk
— hadd ismerje fel magamagát benne!

Azon kegyetlen ítélet, melyet Plinius a keresztények

TÁRCZA.

Heti krónika.

— Az „Egyenlőség“ eredeti tárczája. —

Azzal kezdem, amiről a lefolyt héten mindenki beszélt,
azokat kivéve, kik ujságot nem olvasnak. Ez a szájról
szájra járó ügy a Széll — Herman — Szemnecz
— Clair-féle affair. Hogy a dolog miben áll, azt min-
denki tudja, fölösleges volna tehát itt ismét hosszadalma-
san elmondani. Csak röviden akarjuk összegezni a törté-
neteket. Herman Ottó a „Függetlenség“ czimű szennylapra
haragszik, s így a lap munkatársai Herman Ottóra is
haragudnak. Clair és Szemnecz munkatársai a „Füg-
getlenségnek“, tehát ellenségei Hermannak. Kedden Clair
összekerült Hermannal az országház olvasótermében, mely
alkalmat az utóbbi arra használt fel, hogy Clairt a ház-
nagy által a terem elhagyására felszólíttassa. A háznagy
kérdőre is vonta Clairt, mire ez igazolványát mutatta fel,
bizonyítván az ő hírlapírói karakterét s így ahhoz való
jogát, hogy a teremben jelen lehessen. A terembeni jelenet
ezzel véget ért, de kint az utcán folytatást nyert.

Clair ugyanis értesítette Szemnecz kollégáját a tör-
ténetekről, minek folytán mindaketten a Sándor-utca szög-
letéhez siettek, lesve Herman Ottóra, kit a képviselőházból
jövet megtámadni akartak. Meg is támadták. Mikor Her-

felett mondott, állitván,*) hogy azok makaességük és haj-
hatatlanságuk miatt büntetendők, bármit valljanak is: még
sokkal hatványozottabb mértékben alkalmaztatott a zsidókra.
Mózes vallása az egyisteniség nagyszerű eszméjével felfo-
gási képességüket jóval túlszárnyalta. Ajakról-ajakra szállt
Rómában egy gúnyolódó közmondás, mely a pogány vallás
fölényének a zsidó felett ezen szavakkal adott kifejezést:
„Nil praeter nubes et coeli numen adorant“ — felhők és
az ég hatalmán kívül mit sem imádnak. Tacitus, a híres és
magasröptü történész is nagy elfogultságának adja tanuje-
lét, mikor — legalább az ő nézete szerint — maró gúny-
nyal elbeszéli, hogy Pompejus, midőn a győző hatalmával
élve, vagy helyesebben visszaélve, a jeruzsálemi templomba
lépett, nagy meglepetésére észrevette, miszerint az istenség
semmi képmása nem találtaték benne. (Nulla intus Deum
effigie vacuum sedem el inania arcana. Hist. V. 9) — De
nemcsak az egyisteniség elvont tana szolgáltatott alkalmat
gúnyra, hanem Mózes gyakorlati erkölcsánáról sem bírtak
alapos tudomással elannyira, hogy a legerkölcstelenebb dol-
gokat Mózesről származott hagyományként állították oda.
Mózes könyveiről, mint titkos, rejtélyes könyvekről szóltak,
melyekben a zsidó erkölcstelen szokásokról és a más vallás-
beliek iránti gyűlöletről majd nyíltan, majd leplezetten van
szó. Így pl. ig-n, de igen régi keltű ama még jelenleg is
némely körökben szent igaznak tartott mese, miszerint
Mózes még egy 6-ik könyvet is írt volna, melyet azonban
a zsidó papok rejtve tartanak Valami római Rohling éneklé
hajdanta.:

Tradidit arcana quaecunque volumine Moses
Non monstrare vias eadem nisi sacra colenti,
Quaesitos ad fontes solos deducere verpas.

Azaz: „Mózes egyetmást titkos könyvben hagyományozott
az utókorra azon kikötéssel, hogy ne mutassanak oda utat
másnak, mint csak a papnak, s a kérdéses forráshoz egye-
dül csak a férfiakat bocsássák.“

Csak elvétve akadunk a római történetben, kiváltké-
pen pedig a hanyatlás korszakából a zsidókkal szemben gya-
korolt türelmesség nyomaira. Antonius Pius császár
ismert rendelete, melyről Modestinus (VI. reg. l. Ka-
saubon ad Hist. Aug. p. 27.) említést tesz, és melynek ér-
telmében a zsidóknak ismét megengedettett gyermekeiken
a körülméletést végezz vinniök azon kikötéssel, hogy min-
denféle hittérítéstől tartózkodjanak, — annál fényesebb ta-
nubizonyságot tesz az említett császár humanizmusáról, mi-
vel a még csak néhány évvel ezen rendelet kibocsátatása
előtt elfojtott Bar-Kochba-i lázadásról hajmeresztő,
de a valószínűtlenség bélyegét homlokukon hordó mesék ke-
ringtek. Ezen lázadás alkalmából lemészároltak és ketté

*) Neque enim dubitabam, quodcunque esse, quod faterentur, per-
vaciam certe et inflexibilem obstinationem debere punire.

man az utca sarkához ért, elébe lépett Clair és azt mondá
neki szeretetteljesen: „Képviselő ur! én önt gyáva gazem-
bernek tartom!“ Aztán ráemelte botját és állítólag egy
ütést a fejére, egy másikat a vállára mért.

Herman parirozni akarván az ütéseket, szintén ütésre
emelte botját, amit Szemnecz észrevevén, azzal hiúsítá meg,
hogy a védekező Hermanra revolvert szegzett.

De baj nem esett. A revolver nem sült el A szereplők
sértetlenül mentek szét. Kiki dolga után. Szemneczet és
Clairt a rendőrségre kísérték, Herman Ottó pedig elment
ebédre.

Ebből áll a Széll — Herman — Szemnecz — Clair-
féle ügy. Csak még valamit kell elmondanom, hogy a kép-
teljes legyen, mert iszen Széllről, a ki szintén ide tartozik,
eddig nem is szóltam.

No hát Széll Györggyel meg úgy áll a dolog,
hogy ő miután a lovagias elégtételadás elől meghátrált,
hétfőn azaz márczius 31-én ebédelőtti 2 órakor, üres gyo-
morral olyan három sértést kellett bevennie, a melyeket a
századik sem emészthet meg.

Hoitsy, Prónay és Ugron egymásután elébe álltak a
szerencsétlen Széllnek, hogy szemtől-szembe megmondják
neki, hogy ő szemtelen.

Széll Györggyöt e czim nem lepte meg; szemtelen az,
a ki mondja, volt szerény válasza, és azzal haza ment a
Nyul-utca 7. szám alatti lakására.

Másnapig azonban meggondolta, hogy ez így még sem

fürészelték volna a zsidók Cyreneben 220,000 görögöt, Cyrusban 240,000-et és Egyiptomban nem is voltak megszámlálhatók kegyetlenségük áldozatai. Embertelenségüket — így mondták — még tetézte azon állatiasságuk, melyet a holtakon elkövettek, mikor azok husával éltek, vérüket föl-szívták és beleiket övként testükre kötötték! (Dio Cassius I. LXVIII. p. 1145.) Emez adatok hitelességét azonban maga Dio Cassius megingatja, mivel saját előadása szerint a római birodalom különböző részeiben szétszórt összes felkelők száma akkoriban csak félmillióra rugott és köztük sok pogány lévén, kik a római kényuralom ellen fellázadtak, inkább azoknak tulajdoníthatók amaz állítólagos kegyetlenségek, mint a zsidóknak, kiknek vallása ily embertelenségeket határozottan kárhoztat.

Az embervér állítólagos használata a zsidók által egyáltalában olyannyira elterjedt vélemény volt, hogy még az első keresztényeket is, kikben a zsidók egyik szektáját nézték, sokszor illették eme váddal. Justin, a vértanu, (Apolog. 35. II. 14.), Athenagoras (in legat. c. 27.), Tertulian (Apolog. c. 7-9.), de kiváltképen Minucius Felix (c. 9. 10., 31. és 31.) hevesen kikelték ezen és még más alaptalan gyanuk ellen és ez utóbbinak köszönjük részletes és érdekes leírását ama vérhasználati szertartásnak a keresztényeknél, mely azonban ép oly igaz, mint a későbbi keresztények által zsidók ellenében emelt vérvád „Egy újonyszülött gyermek — ugymond Minucius — lizttel behintve mint a felavatás misztikus szimboluma átadatott a keresztény vallásba felvételnek prozelitának, ki a kezében levő késsel halálos sebet ejt az ártatlan áldozaton. Nyomban ennek megtörténte után megitták az áldozat vérének tagjait szétmarczangolták és közös bűnük tudatában örök hallgatásra kötelezték egymást. Ezen iszonyatos szertartást hozzá méltó tivornyázás követte mindaddig, míg nem az állati bujaság a lakomázókban felébredt, mire aztán a gyertyákat eloltották és minden szeméremtől megfosztva, az éj homályának leple alatt, fivérek nővéreik, és anyák fiaik ölben keresték kéjvágyuk kielégítését.”

Dio Cassius fentebb említettem regéje és Minucius Felix ezen leírása tehát első forrásai azon vérvádnak, mely még a jelenkorban sem némult el végképen. A római pogányok, de még az első keresztények is annál inkább voltak ily mesék elhíhetésére hajlandók, mivel a zsidó isteni tiszteletben csupa misztériumokat véltek láthatni. És csakis ezen körülménynek tulajdonítható, hogy a nép széles rétegei, melyek a rejtélyes és természetfölötti, hogy ne mondjam természetellenes iránt mindenkor határtalan tisztelettel viseltetnek, az ókorban gyakran felkeresték a zsidó templomokat, hogy Jehovához intézett imájuk által netáni betegségeikből való felépülést találjanak, úgy hogy még a 4-ik században Kr. u. Chrysostomosnak keservesen felkiáltania kellett: „Hogyan tarthatnánk igényt bűnbocsánatra,

mikor megbetegedvén, zsinagógába sietünk és a zsidók orvosai- és bűvészeinél menekülést keresünk!” (Contr. Judaeos hom. ed. Hoeschelii Aug. 1602 p. 235. és 237.) Valóban! a vérváddal tett tapasztalatok után nem csudálnám, ha a zsidó orvosok ma is lüvészzel gyanúsítottának, mert Chrysostomos említett panasza inkább az első három századbéli keresztény kuruzslókra volt alkalmazható. Kik csodaorvoslással foglalkoztak, és kiket R. Juda (Kiddus 32. a.) oly határozottan és kimélelően elítélt, mondván: „Az orvosok legjobbika pokolba való!” — mely állításával bizonyára nem általában mind az orvosokat akarta sújtani, mert hisz ő maga csak Sámuel orvos és híres rabbi ügyességének köszönhetette, hogy szeme fényét el nem vesztette.

Szigetvár, április havában.

Dr. Klein Gyula,
rabbi.

Egy kis kommentár.

— Beküldetett. —

A napokban a lapok azzal az antiszemita inyre való hírrel lepték meg a közönséget, hogy az ügyészség a Bartalics-féle „Szózat a jó magyar néphez” és az egri kiadású „Eszter, a vértanu-leány” című lefoglalt ponyvatermékek visszaadását elrendelte és a további eljárást beszüntette. Hírnek elég érdekes; s míg némely szennylap e tényből tökét csinál, azalatt lesznek bizonyynyal túlságosan aggódók is, kiket az eset gondolkodásba ejt.

Én nem helyeselhetem az aggodalmat, mert a lefoglalt röpivek visszaadásával még korántsem mondták ki azt is, hogy izgatni szabad. Ellenkezőleg: a hatóságok annál éberebb figyelemmel fogják kísérni a terjesztőket. A vádhatóság valószínűleg abból a szempontból indult ki, hogy e férczmunkákat ignorálni kell, és ezzel többet ártanak nekik, mint az elkobzással, mert hatásuk a szennylapoknak csak akkor van, ha a közönséget figyelmeztetik rájuk. Sokkal féltékenyebb szemmel nézendő a naponkint csatarendben álló, hangzatos és komolyképű frázisokkal telt hírlapok serege, mely a nagy közönség érzelmeit határozottan befolyásolja és a mely majdnem nélkülözhetlen az intelligens embernek. A napisajtónak, mint nagyhatalomnak működése igen fontos és mindenesetre számbaveendő. A mi azonban legsajnosabb, a fővárosi sajtó nem őszinte, nem áll hivatása magaslatán, és kivéve az egy „Nemzet”-et,

járja. Tollat ragadott, hogy a képviselőház elnökének levélben elpanaszolja az ő fájó sérelmét.

E levelet felolvasták kedden a képviselőház zárt ülésében, de elhangzott hatás nélkül.

Azt felelték rá a bölcs honatyák, hogy sajnáljuk ugyan a történeteket, de nem tehetünk róla. Konstitucionális államban mindenkinek joga van akként veszekedni, a hogy tud. Punktum!

E nagyfontosságú elv zárt ülésben való megállapítása előtt azonban nyilvános ülést tartottak, a melyben az ipartörvényjavaslatot tárgyalták.

Székely Györgynek, a kinek lovagiasság terén határozott pechje vala, meg akarta mutatni a világnak, hogy az ipar terén igazi kapacitás. Feliratkozott szövegeknek és szerencsésen ki is adta, a mi torkában volt. De nem kedvezett neki a sors itt sem.

Szép beszéde valóban megindító volt. Függetlenségi párti elvtársai ugyanis mind elhagyták az üléstermet, midőn kezdte, úgy hogy szinte tátongtak a padok az ürességtől. Csak Csanády bácsi maradt benn, hogy a szónok előadása alatt a párt erkölcsi tekintélyét reprezentálja. S miután a remek szónoklat elhangzék vala, ismét bejövének pártfelei, a mi viszont őt indította a terem elhagyására. Épületes jelenetek ezek, és a kinek kedve telik az eféle komédiában, annak jól kifejezett érzéke lehet a komikum iránt, de nem lehet érzéke a haza szent érdekei iránt.

*

Ez azonban csak vége a kezdetnek. A botrányokból élő irodalmi hadnak nem kell csüggednie, majd történnék ennél még czifrább dolgok is. A hősök még fiatal emberek Szemecz mindössze 26 éves és Clair még ennél is fiatalabb és Verhovay nagyon ügyes a félrevezetés mesterségében. Ki fogja használni őket, míg céljainak szolgálnak — és aztán elejti őket, mint a kifacsart citromhéjat.

Kár e két fiatal emberért. Ismerem mindkettőt. Egykor együtt voltunk, mikor még nem választott el bennünket az a démon, melyet az antiszemitizmus felidézett. Szemecz már akkor is dolgoztatott a 12 röpiratba, de, ha kérdőre vonták, restelte bevallani és ép úgy zavarba jött, mint mikor a serdülő szüzet Kock Pál regénye olvasásánál meglepjük.

Érezte, hogy van valami abban az ő irodalmi munkásságában, ami erkölcstelen és a jól nevelt emberhez nem illik, de azért csak irdogált tovább, mert Istóczy dicsérte őt és buzdította. Fiatal emberek, kikben nagyobb az ambíció, mint a tehetség, örömezt hallgatnak a csábító Mafisztó mézédés hizelgésére s ha ez módot is nyújt nekik, olcsó hírnevet szerezhetnek, akkor menthetetlenül hatalmukba kerülnek. Istóczy így csinál prozelitákat fiatal emberek után vadászva, kiket magához bilincsel, daczára annak, hogy modora még a magánéletben is nem épen megnyerő, hogy ne mondjam kellemetlen. Befonja az ő embereit igéretekkel, mandátumok kilátásba helyezésével s több effélével, a minek a dicsőségétől a nagyravágyó. de tapasztalat-

majdnem mind nem szilárd meggyőződésből ír, hanem az előfizetéseket veszi zsinórmértékül. Itt első helyen megrovást érdemel a „Pesti Napló”, a melynek kapkodásai a liberalismus olympusi magasztaláról a conservatismus pokoli mélysége felé valóban nevetésgesek. E lapot — az Isten tudja mért — egyáltalában legkevésbé, de főleg kevés zsidó olvassa; kitűzte tehát a célt, hogy minden áron gentryfogdosó lesz, ezt pedig legkönnyebben antiszemitáskodás által érheti el. Ez a főoka a Napló gyakori illiberalis kihágásainak. Hogy az eszlári ügy tárgyalása alatt miket irt össze ez a lap, arra legjobb fátyolt borítani; ezt legjobban tudja a Napló egyik gyorsírója, a ki meg is mondaná, miféle ferditéseket követtetett el, ha ugyan eszé ágában volna önmagát a lelkiismeret bírāja e őt bevádolni.

A „Pesti Napló” igyekszik majmolni a „Budapesti Hírlap”, mely lapnak vezérdrámairója amolyan „Székházak” módjára akarja hivatását betölteni. Egyik nap rokonszenvesen ír Scharf Józsefről, másnap elfogadják a vérvád igazságosságát; ma Verhovayt, holnap a zsidót ütik; szóval nagyon opportunus emberek, a kik tudják, miféle lépésre megy legszívesebben és legelőbb az előfizetői madársereg. Különbözik e lap nagy örömeit leli abban, hogy hóbotosnak nevezik; komolyan számba sem vehető, mert olyan, mint a kis gyermek, ki arra megy, a hol cukrot mutatnak, s a kinek pajkosságait és szeleskedését mo olyogva szokták nézni. De miként a gyermek sokszor haszontalan dolgot és kést művel, úgy a „B. Hírlap” politikai gyermekszobájában is sok rosszaság történik. Hogy a kenyéren kívül mi okozza e lap antiszemitizmusát, annak Teleky Sándor gróf ur a megmondhatója, a ki azt hiszi, hogy ő belőle is lehet még híres író, ha anti-zemitáskodik. A lap egy másik oszlopa különben b. Kaas Ivor, a kinek következetességéről nem rég irt egyet-mást az „Egyenlőség”. No és a legérdekesebb alakja e jeles redactionnak az egyik szerkesztő, Rákosi Jenő ur, a ki nem elégszik meg a romantikus drámairás terén szerzett babérokkal, ő minden áron romantikus újságíró is akar lenni. Azért csapott fel fél-antiszemitának, hogy itt is, ott is, vízben és levegőben is megélhessen. — Ez a mód a legzeleszerűbben vezet oda, hogy a kecske is jól lakjék, a káposzta is megmaradjon. Egy napig zsidóbarát, kettőig antiszemita, s ez így megy felváltva. Mikor az antiszemita mozgalom

nálunk megszületőben, a „Budapesti Hírlap” pedig szintén csak bimbajában volt, ez a lap szidta legjobban I-tóczyt és ugyszólván külön rovatot tartott a hozzá tömegesen beérkező hazafias zsidólevelek számára. Mikor aztán már jókora olvasóközönséget szerzett ily módon, egy másik tábor felé irányzá hálóját, hogy ott hiveket szerezzen Erre legjobb alkalom volt az ismert német színházügy. Ekkor ugyanis a keresztény városi atyák példájára a zsidó városatyák nagyobb része szintén a színház fentartása mellett nyilatkozott. (Megjegyzendő, hogy ez urak nem az összes magyar zsidóság nevében beszéltek, s így tettökért az egész zsidóságot felcölősségre vonni nem lehet.) Tudjuk, hogy Rákosi urat miféle üzleti érdekek fűzik vagy fűzték a népszínházhoz, s így természetes, hogy miért indított oly nagy manővert a német színház ellen. Ezen alkalommal kezdett a „B. Hírlap” olyan dühös bástyája lenni a magyarságnak, s mert a német színház tovább is főnnállott, a zsidókat tüntette fel ennek oka gyanánt és nyíltan kijelentette, hogy ezután épen „nem fogja kimélni a zsidókat!” Jól tudta Rákosi ur, hogy ez a boszun kívül igen ügyes propagandacsinálás a népszínház számára és előfizetők szerzésére. Én nem vehetem komolyan ezt a lapot még akkor sem, ha most még úgy szörnyűködik is a képviselők és hírlapírók utcai botrányai fölött. A „B. Hírlap” az ő modorával és az öerkölceivel ezeket az állapotokat előkészíteni segítette. Mert egy lap, a mely előre megállapítja, mely napon milyen irányu sürgönyöket fog kapni és milyen izü vezércikkeket fog közölni, annak a lapnak nincs joga a közerkölcek elvadulásáról panaszkodni.

Ennyit akartam tájékozásul elmondani; a budapesti sajtó egyéb nyilvánulásairól legközelebb külön cikkben fogok szólni.

Amicus.

A legújabb botrányok.

Mindig vannak a kor, talaj s az emberek különféle-sége szerint változó, nemes s magasztos, majd csak hangzatos s bünös jelszavak és eszmék, a melyek hullámokat kavaráván fel a társadalomban, egyaránt hódítanak. Most is ezt látjuk.

Mig némely helyen tiszta politikai s egészséges társadalmi erkölcsök uralkodnak s erőssé, edzetté teszik

lan fiatal embereknek feje teljesen elkábul, úgy hogy vakon, a szenvedély meggondolatlanságával követik, csak egy titokszerű sejtelemre hallgatva, mely azt zúgja fülükbe: Ez az ut vezet olesó dicsőséghez!

*

Az Ónody—Szeiffert ügyet e héten tárgyalták a kir. tábla előtt. Ugyanazon a napon, a mikor a „Függetlenség” tábl munkatársa Herman Ottó ellen az ismeretes merényletet elkövette. Sajátságos találkozás a véletlennek, hogy e két ügy, mely lényegében annyi hasonlatosságot tüntet fel egy napon került össze úgy, hogy a közönségnek alkalma lehetett azt a különböző felfogást konstatálni, mely e két ügy megbirálása körül minden hasonlatosság daczára is érvényesült.

Ónody Géza, Szeiffert kir. főügyész-helyetttest az utcán támadta meg, bottal és szóval inzultálta, Szemnecz és Clair pedig Herman Ottó országgyűlési képviselőt támadták meg revolverrel. A revolver nem sokkal veszedelmesebb a botnál, főleg mikor el nem sült és Szemnecz fegyvere szerencsére nem sült el. S mégis milyen eltérőleg ítélik meg e két esetet. Ónody, a ki egy világraszóló perben a vádhatóság képviselőjét, a királyi ügyészt nyilvánosan inzultálta és bottal fenyegette csupán azért, mert tanuképen kívánta őt kihallgattatni a nyiregyházi törvényszék böles ítélete szerint még csak kihágást sem követett el, vagyis semmit sem tett, a miért büntetést vagy csak meg-

rovást is érdemelne. Szemnecz és Clair tettét pedig, úgy látszik, szigorubb beszámítás alá veszik, daczára annak, hogy az Ónody cselekménye a világ minden büntető kodexe szerint súlyosabban büntetendő. Ime a különbség. S honnan van ez? Talán onnan, hogy a Szeiffert megtámadása Nyiregyházán történt, Herman Ottóé pedig Budapesten, az ország fővárosában, a hol a jog- és igazság-érzet kifejtettebb és a hol nem tekintik a tettet, hanem csupán a cselekményt, melyet elkövettek. Hogy a nyiregyházi praxis hová vezet, azt látjuk és azért felesleges minden más kommentár. Csak rá akartunk mutatni ama sajnos eltérésekre, melyek egy és ugyanazon büntetés elbirálásánál jogállamban lehetségesek.

*

Verhovay Gyula, a „Függetlenség” című szennylap szerkesztője, lassankint kifogy a munkatársakból. Ha tovább folytatja, külön börtönt kell építeni dolgozótársai számára. Majd sajtóvétségek miatt, majd sikkasztás miatt, majd verekedés miatt csukják el őket. Ha más lapnak szerkesztője annyira disqualifikálva volna, mint Verhovay, nemcsak, hogy lapszerkesztő nem lehetne többé, de az országban maradása sem volna. Verhovay lapjának azonban e botrányok nem ártanak. Minél mélyebben sülyed, annál jobban érzi magát, A Verhovay-féle existenciák nem bukhatnak el, csak megfuladhatnak a saját szennyükfertőjében.

Argus.

a társadalmat, addig másutt a beteges állapotok kör-
tüneteivel találkozunk.

Egyik helyen a nihilizmus, a másikon az anarchizmus
dühöng, a harmadikon a jogosultság némi látszatával bíró
szocializmusnak tetszetős jelszava alatt hirdetik e tan kinö-
véseinek bűnös ígét, a negyediken meg az antiszemitizmus
mételjezi meg a társadalmat.

Az eszközök elütnek egymástól, az eredmény minde-
nütt ugyanaz; egyformán káros, egyformán szomorú.

Egyik helyen dinamit, a másikon bujtogató szó, a
harmadikon ököl vagy fejsze az eszköz; de mindenütt csak
a társadalom erkölcsi s anyagi erejének káros rázkódtatása
az eredmény.

A mi társadalmunknak is kijutott e kóryanagból, meg-
mérgezvén a kedélyeket s elvakítván az elméket, már-már
megrendíté a társadalom alapját: az erkölcsök tisztaságát,
meg a jogrendet.

Szokatlan szellő járja át most nálunk a levegőt; ez
fű most keményen, csipően.

Ébredésünk tavaszára e szél fagyot hozhat avagy
vihart. Egyes események hirdetik ezt, a melyek első lát-
szat után csak egyeseket, kiket közvetlenül érint, látszanak
érdekelni, azonban sokkal komolyabbak azok, akár egyen-
kint, akár együttesen is tekintve, semhogy rajtok könnye-
dén túltehetnők magunkat; egyes jelenségek mutatják ezt,
a melyek önkénytelenül fölvetik a kérdést, vajjon a fölvi-
lágosult 19. századnak utolsóelőtti évtizedében vagyunk-e,
a midőn mindenütt csak a szellem, a tudomány vívmányai
világítanak, vagy a sötét középkorban, a mikor még rémes
babonák s ököljog dívtak?

Kezdjük csak a legujabb eseményeken.

Egy országos képviselő — európai hírnevű tudós —
képviselői minőségében elkövet valamit, a miben némelyek
sértést látnak személyök iránt s azért most nyílt utcán
törnek az országos képviselő élete ellen. Jellemző,
hogy ez utonállók „hírlapírók“, tehát ugynevezett intel-
ligens emberek.

Csalás s nemzeti könyöradományok sikkasztásának
vádja alatt álló országos képviselőt hozsannákkal fogadnak,
lelkes ovációkban tüntet mellette egy város lakossága, míg
egy másik radikális képviselőt, ki demokrata a szó
szoros s nemes értelmében, egy nagy nemzeti ünnep alkal-
mával gyalázatosan megbotoznak.

Hajmeresztők e botrányos események, de ezek s
ezekhez hasonlók annyira napirenden vannak már egy
idő óta, annyira feszültek s a mellett megedzettek
is idegeink, hogy ez már meg sem lephet bennünket,
hogy nem is hathat ránk már valami különösen.

Olyan furcsa világot élünk most, hogy voltaképp már
meg se döbbenhetünk ily elfajulásokon, hisz egy
egész évet éltünk át, a melyben Magyarország közvéle-
ményének tekintélyes része hitt egy boszorkány-pör-
ben s lázas érdeklődéssel nézett a bírói ítélet elé; hisz
heteket éltünk át, hogy Magyarországon csupán elfogult,
vak gyűlöletből egy felekezet tagjainak élete s vagyona
nem volt elég biztonságban a bűnös szenvedélytől
ittasok rombolása ellenében; hisz megéltük azt az időt is,
hogy törvényhozók pártot alakítanak, a melynek fel-
adata, egy felekezetet a többi, egyenlő jogokkal bíró pol-
gárok kötelékéből kiküszöbölni, a mely az emberrel
született jog, a szabadság eltörléseért küzd.

Más téren meg másnemű mozgalom indul meg, mely
szintén különös zamatu eszméket hirdet.

Némelyek tönkre jutnak, mások jobban gazdál-
kodnak — gyarapszanak.

Nem az okot, hanem az okozatot tekintik s hábo-
rut indítanak a birtok nevében a tőke ellen.

A jelszó elég tetszetős s hódít is.

Általános divat a „fölvilágosult“-nak szere-
pét játszani, hivatkozással a 19. századra s vívmányaira, a

haladásra, ideálisnak nevezvén a nemesebb után való
önzetlen törekvést, naivnak, a mi még nem ellenkezik
homlokegyenest az illemmel, a jó izléssel, a finomabb er-
kölcsökkel.

E járvány meg is termi fekélyeit.

Gyermekek, kik alig ismerik az életet, ifjak, romlot-
tak társaságába kerülvén, átdözsölnek pár éjszakát, eltéko-
zolják pénzüket s öngyilkosokká lesznek; a legter-
mészetellenesebb büntényt követik el.

Avagy, mint a legtöbb, nem bizik, megunja a küz-
dést, belefárad a harcba s kioltja életét kishitűn, gyáván.

S e mánia még soha sem öltött nálunk oly nagy
mérveket, mint a legujabb időkben.

A baj folytonosan terjed; a szerencsétlenek száma,
kiket magával ragad e vészes áramlat, megdöbbszentően gya-
rapszik napról-napra.

S a hol a jelenségek ily komolyak, a hol a salak
annyira terjed, hogy a társadalmat már megrendíteni is
képes, ott nagy s nehéz munka lesz e bajoknak or-
voslása.

Mindnyájan észleljük e bajokat s nem akadunk gyó-
gyító szerre. Hol az a hatalom, mely utját állja s szemébe
dörgi: Eleget tomboltál, eddig s ne tovább!

Leopold S.

Végítélet

— a tiszta-cszlári ügyben. —

Ezernyolczszáznyolczvankettő ápril elsején ke-
letkezett és miután két éven át szakadatlan izga-
tottságban tartotta a közvéleményt, ma, körülbelül
második évfordulója napján végbefejezést nyert. S
milyen befejezést!

Nem akarjuk újra bolygatni ama régi sebhelyet
a magyar igazságszolgáltatás testén, és ép azért
elhallgatunk egyet-mást, a mi minden igazságszerető
elfogulatlan ember arczába szökteti a felháborodás
és megbotránkozás lázas pirját. A legfőbb ítélő-
szék kimondta véleményét az ügy felől és e véle-
mény, bár a referáló bíró előadása alaphangját az
antiszemita sajtó egyes jelszavaiból kölcsönözte,
mégis a mi álláspontunkat erősíti meg, mely a t.-
eszlári ügy felmerülése óta mind e mai napig vál-
tozatlanul az volt, hogy a vérvád az antiszemita
bujtogatás hazug találmánya. A legfőbb ítélő-
szék ezt az állításunkat ítéletileg
szankcionálta, midőn a t.-eszlári ügy
vádloztjait a gyilkosság vádja alól
felmentette. Ez ítéletre vonatkozólag előkelő
jogáskörökből vesszük a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztőség! A kuriai ítélet ellen termé-
szetesen semmi kifogást nem emelhetek. Teljesen fel-
mentő, vagyis a régi szólam szerint: tárgyi tényálladék
hiányából. Ez az ítélet, a mennyiben a védelem álláspont-
ját igazolja, ép annyira sujtja az ebben az ügyben eljáró
vizsgáló bírót, a ki minden áron konstatálni kívánta a ri-
tuális gyilkosságot, melynek lehetőségét a kir. kuria
Tóth Lőrincz tanácselnök által a leghatározottabban visz-
szautasította. Ez magyarán annyit jelent, hogy a nyiregy-
házai törvényszék néhány tagja egy évnél tovább üldözött
állampolgárokat egy vád miatt, melynek tárgya a legfőbb
törvényszék által nem létezőnek deklaráltatik.

E mozzanatnál különben sokkal érdekesebb Pauler
urnak szereplése ez odiózus per körül. Mindenki emlékezik
még az igazságügyérnek a parlamentben tett ama nyilat-
kozatára, hogy ő neki mint alkotmányos miniszternek nem
volt joga beavatkozni a bíróság teendőibe, és hogy ez élénk
alkotmányosságérzet kifolyása volt az a stoikus nyugalom,
melylyel a Nyiregyházán történeteket nézte.

Nos hát én e miniszteri érzetet kétségbe vonni koránt-
sem akarom, egy kérdést azonban mégis bátorodom kocz-

káztatni, azt ugyanis, hogy minek nevezi az igazságügyminiszter ő exczellenciája azt az eljárást, mikor a legfőbb törvényszékekhez beérkezett ügydarabok kiosztása iránt ótanácsot ad, sőt, ha információink nem tévesek, a referenseket is kijelöli. Nem állítom, hogy ezt minden perben teszi, mely a felső bíróság előtt megfordul, de hogy a t.-eszlári ügyet az ő kívánságára osztották ki Andrassovics Béla kuriai bírónak, azt olyan férfaktól hallottam, kik teljesen megbízhatók. Hogy mi célt akart ezzel a kijelöléssel, vagy enyhébben mondva „ajánlattal“ elérni a miniszter, nem tudom, csak felhoztam annak bizonyítására, hogy vannak pillanatok az emberi életben...

*

A következőkben közöljük a legfelsőbb törvényszéknek a t.-eszlári ügyre vonatkozó ítéletet, mely ekkép hangzik:

Az ügy érdemét illetőleg, miután az alsó foku bíróság által kifejtett érvek szerint törvényszerűen be nem bizonyítható, hogy Solymosi Eszter 1882. április 1-én előre megfontolt szándékkal öletett meg; miután vádlott Schwarz Salamonnak a vizsgálat folyama alatt 1882. júl. 20-án önkénytelen a királyi törvényszék színe előtt tett, azonban a törvényszék által el nem fogadott s az el nem fogadás kijelentése után a vádlott által is azonnal visszavont azon beismerése, hogy vádlott az őt kigunyoló Solymosi Esztert baragjában, de ölési szándék nélkül annak fejére mért ökölütéssel fosztotta meg életétől, miután ezen beismerése, — minthogy a vizsgálat más irányba tereltetett, a visszavonás után következetesen tagadó vádlott ellenében kellő bizonyítékot nem nyújthat, miután továbbá a végtárgyalásra megidézett számos tanúnak, így özv. Solymosi Jánosnének és rokonainak határozott előadásaik szerint a Tiszából 1882. jún. 18-án kifogott hullá nem Solymosi Eszter hullája s ennek ellenkezője bizonyítva nincs, s ezek szerint egyáltalán meg nem állapítható az, hogy Solymosi Eszter életét vesztelte: sem a gyilkosság, sem az emberölés vádjá bebizonyítottának nem vehető.

Mint hogy azonban a kérdéses hullán kétségkívül Solymosi Eszter ruhái találtattak, azonkívül a hullá kézuclyóján egy kendőbe és egy papirba takart festék is felfedeztetett, mindezek bizonyítékot szolgáltatnak arra, hogy az említett ruháneműek és a kendőbe helyezett festék idegenek által azon célzattal voltak a hullára adva, illetőleg kötve, hogy a gyilkosság kiderítésével foglalkozó hivatalos közegek a hullá iránt tévedésbe ejtessenek.

Miután azonban az ezen cselekménnyel terhelt vádlottak ellen az, hogy a fentebbi cselekményt ők követték el, részben azért, mert némelyikének azon előadása, hogy a vizsgálóbíró előtt tagadásban lévén, a csendbízosnak adtak ki és ez őket bántalmazások által bevallásokra kényszerítette, a vizsgálat adatai által támogatván, a visszavonás indokolatlannak nem vehető, részint pedig mivel más vádlottak tagadásával szemben az ellenmondásokba keveredett Matej Ignác tanuskodása alapján törvényszerű bizonyíték erre nézve beszerezhető nem volt:

A királyi ítélő tábla felmentő ítéletét ezen indokoknál, valamint az erre vonatkozó alsó bírósági ítélet indokainál fogva helyben kellett hagyni.

H I R E K.

Azon t. előfizetők számára, kiknek előfizetésük f. é. április elején lejár, lapunk mult heti számához postautalványokat mellékelünk azzal a kérelemmel, hogy megrendeléseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. Széchenyi-utca 10 sz.) küldendők.

A kiadóhivatal.

— Kuranda Ignác meghalt. Az osztrák alkotmány-párt e kiváló tagja, a bécsi izr. hitközség buzgó elnöke, csütörtökön, e hó 3-án Bécsben meghalt Dr. Kuranda Ignác 1811-ben Prágában született szegénysorsu zsidó szülőktől. Atyja és nagyatyja ódonászok voltak s neki is ez üzletet kellett volna folytatnia. De a sok jó könyv nem azok elárúsítására, de tanulmányozására vezette s már 1835-ben megjelent egy költeménye a „Bohemiá“-ban Ferencz császár születése napjára. Kuranda 1834-ben Bécsbe ment philosophiát hallgatni. Színművet is irt „Az utolsó fehér róza“, de a bécsi cenzura nem engedte

előadni, hanem Németországban a darab nagy sikereket aratott. Utóbb külföldre ment és Belgiumban a flamand párt vezérférfiaival lépett összeköttetésbe. Hirnevét főleg a „Grenzboten“ című lappal alapította meg, mely a márcziusi forradalom előtt Ausztriában el volt tiltva, de melyet szabadelvű, hazafiás iránya miatt titokban igen sokan járatnak. Ebben a lapban léptek fel a fiatalabb osztrák írók, mint Hartmann Mór, Meissner Alfréd, Rank József stb. és ez a lap volt az osztrák szabadelvű törekvések legkiválóbb szószólója. A márcziusi forradalom után megalapította az „Ostdeutsche Post“-ot, mely a szabadelnü centralistikus alkotmány mellett küzdött és a bécsi sajtóban elfoglalt kiváló állását különösen Kuranda kitünő cikkeinek köszönhette. A februári patens kibocsátása után Bécs belvárosa az alsó-ausztriai tartománygyűlés tagjává választotta, a tartománygyűlés pedig a birodalmi tanács képv. házába küldte. Itt Kuranda határozottan német centralistikus álláspontot foglalt el úgy a magyar, mint a cseh kérdésben. Halálát szívbaj okozta. A szívbaj tünetei ezelőtt tíz évvel jelentkeztek rajta s azóta a szívós természetű erős férfiú egészsége szemlátomást pusztult. Asthmátikus rohamai voltak, melyek ugyan eleinte nem keltettek aggodalmat, de később nagy gyötrelmeket okoztak Kurandának. Ez megnehezítette a beszélhetést is s Kuranda nyilvános szónoklatai mindjobban megrikultak. Legutoljára ezelőtt 3 évvel beszélt, születése 70-ik évfordulóján. Ez ünnepevényen is megtámadta a betegség, mert beszéde végén elájult. E hó 14-ke óta, midőn La Roche temetésén volt, kezdett a szívbaj fenyegetően felépni, s az orvosok csakhamar belátták, hogy Kurandán segíteni nem lehet. Kuranda temetése valószínűleg vasárnap fog végbemenni.

— **Meglepő hymenhir.** Z.-Egerszegről írják nekünk: Városunkban, melyet indokolatlanul, de a mult évi zavargások folytán a jóosság némi látszatával, antiszemita érzelműnek híreszteltek, e héten olyan eljegyzés történt, mely minden más körülménynél fényesebben bizonyítja, hogy Zala-Egerszegen az antiszemitizmus csak mesterségesen készült egy csomó idegen bujtogató által. Ez állításmat elég lesz talán igazolni azzal, hogy városunk egyik legelőkelőbb fiatal ügyvéde, dr. Izsó János (keresztény) e héten eljegyezte Rosenberg Sándor helybeli zsidó vallásu köztisztviselőben álló polgárnak leányát. Az esküvő Bécsben fog történni, hogy egyik félnek se kelljen elhagyni az ősi vallást.

— **Londonból** vettük a következő sorokat: Mint magyar ember élénken érdeklődöm hazám sorsa iránt és daczára a jelesebbnél jelesebb ujságoknak, melyekkel itt az olvasóközönséget elárasztják, legkedvesebb olvasmányom mégis csak a magyar sajtótermékek maradnak, mert belőlük legjobban értesülök arról, a mi otthon történik. Minap többek közt egy antiszemita lap is került kezeimhez, (egyik magyarországi barátom küldte azt be én nekem Kanizsáról), melyben legnagyobb meglepetésemre azt olvastam, hogy „a zsidók nemcsak a mértéket, de a bort is hamisítják és így a magyar borok jó hírnevét teljesen tönkre teszik.“ Hogy ez állítás milyen hazug, kitünik abból, hogy a magyar boroknak soha sem volt jobb hírük, mint a mióta a zsidók is közvetítik a magyar boroknak külföldre való szállítását. Itt Londonban a magyar borok valóságos csemegekép szerepelnek, a mi bizonyára nem történik, ha meghamisítva kerülnének a londoni piacra. London város legelső borkereskedői közt különben ott látjuk Diósy hazánkfiát is, ki szintén annak a felekezethez hive, melynek tagjait Magyarországon üldöznék jelenleg. Ő az 1848-diki szabadságharcban tevékeny részt vett, minél fogva neki, mint szintén „kompromittáltnak“, külföldre kellett menekülni a többi emigránsokkal. Londonban letelepedvén, eleinte sokat kellett nélkülöznie, de később üzletbe lépett, a hol vas szorgalma, élelmessége és megbízhatósága folytán csakhamar szép fizetésre tett szert. Most pedig egyike a legkeresettebb borkereskedőknek Londonban és mint ilyen nem csekély szolgálatot tesz a magyar borok emelése tekintetében. Ha Diósy Magyarországon marad és itt gazdagodik meg oly rohamosan, akkor Istóczy és társai kétségtelesen rásütik az „uzsoráskodás“ bélyegét. Londonban pedig Diósy a szorgalom és takarékoság eredményének egyik mintaképe gyanánt szolgál. Ez a különbség köztünk és önök közt.

— 5000 forint jutalom. Debreczenből írják nekünk, hogy az ott megjelenő „D. Ellenőr“ című lap a következő felhívást közli: „A „Függetlenség“ s több szennylap még mai napig is azt merik állítani, hogy a zsidóknak rituális szertartásukhoz vér, még pedig keresztény vér kívántatik, daczára, hogy több püspök, a pápa és Kossuth Lajos undorral fordulnak ellenök; naponként hirdetik, hogy a husvét közeledtével a keresztény szülőknek vigyázni kell. — Ezennel felhívom őket, hogy kutassák ki a kutforrását vagy csak az árnyékát annak, hogy honnan ered ez, akár a Bibliából, akár a Talmudból vagy Schulchan Aruchból, mert csak ez a három sz. könyv kötelezi a zsidókat a különböző szertartásokra, és ebben az esetben kötelezem magamat ötezer forint fizetésére készpénzben, ellenkező esetben kénytelen leszek őket aljas, gaz rágalmozóknak nevezni. Nem tudják-e, hogy a zsidóknak alaphitök a tizparancsolat, melyben az van, hogy „ne ölj“? nem tudják ők, hogy a vérélvezet a zsidóknál a legnagyobb bűn és ennek következtében még a kóser húst sem szabad élvezni, míg azt vízbe egy félóráig be nem áztatja, ezután jól be nem sózza és egy óráig egy oly kaskába be nem teszi, melyen által a legutolsó csepp vér is kifoly abból; — csak ezután élvezheti és ezt tiz és tizezer keresztény cseléd bizonyíthatja, kik most vagy valamikor zsidóknál laktak vagy laktak. Mi bizunk a józan magyar nép gondolkodásában, s hiszszük, hogy ezen nóbortos és országháborító hírek terjesztőinek nem hisznek és jól tudják, hogy ezek csak a zavarosban akarnak halászni. Egy izr. polgár.“

— A pétervásári rabbi, főt. Fábrián Márk ur, Purim ünnep alkalmából felolvasást tartott „a zsidók szaporodásáról“. E felolvasás, mely ott nagy tetszésben részesült, az elismerést teljes mértékben megérdemelte, mert nemcsak alakilag, hanem tartalmilag is olyan dolgozat az, a mely a jeles rabbi dicséretére válik. A munka nyomtatásban brochure alakjában is meg fog jelenni.

— Beküldetett. Magyar verses Zsoltárkönyvem első kiadásban alig került a könyvpiaczra, a megrendelések nagyobb száma folytán immár szükséges a második kiadás. Ára mint előbb 2 frt, diszkötésben 3 frt. Hogy a második kiadásban nyomtatandó példányok száma iránt tájékozva legyek, a megrendelést mielőbb, s ezuttal áthelyeztetésem következtében Székesfehérvárra kérem küldeni. Kálmán Károly, főreálisk. hittanár.

— A Havi Füzetek kiadóhivatala (Budapest II. ker. Donáti-utca 3. sz.) előfizetést hirdet ily című regényes

korrajzra: „Német szellem“ írta Bolanden Konrad. 23 iv, nyolczadrét, ára díjmentes szállítással 2 frt, diszkötésben 3 frt.

— Gyermekbarátoknak. A magyarországi központi Fröbel-nőegylet a gyár-utczában a 14-ik számú házban megnyitandó V-ik gyermekkert javára folyó évi április hó 20-án a fővárosi vígadó nagy termében intézeteinek gyermekeivel nagy gyermekünnepélyt rendez, melyen az egyesület intézeteibe nem járó gyermekek is részt vehetnek s mely alkalommal minden 7 éven alóli gyermek ajándékban részesül. Kezdeté az ünnepélynek 4 órakor, vége fél 7 órakor. Belépti jegyek a választmány összes tagjainál, valamint az ismert dohánytőzsdékben válthatók; páholyokra és ülőhelyekre szóló jegyek azonban csak Vikus Károly ur cukrászdájában (Deák Ferencz-utca) és Kertész Tódor diszműaru-kereskedésében (Dorottya-utca)

Pályázatok.

— Pályázat. Az eperjesi izr. hitközség néptanodájánál egy évi 600 frttal javadalmazott okleveles tanítónői állomás a folyó évi szeptember 1-én betöltendő. Azon képesített tanítónők, kik a magyar és német nyelvet tökéletesen birják, a héber olvasást tanítani képesek és a női kézimunkákban igen jártasak, sziveskedjenek ebbeli kellően felszerelt folyamodványaikat a hitközség elnökségéhez f. é. május 15-ig beküldeni. A próbaelőadásra meghívottaknak az ebbeli utiköltségek fognak megtérítettetni. Eperjes, 1884. évi márczius hó 30-án. Dr Glück Lipót, hitközségi elnök.

— Pályázat. A szabadkai izr. hitközségben egy korszerű kántor-állomás megüresedvén, arra pályázat nyitattik. A pályázónak „Koreh“ képesítéssel is kell birnia. Az állomás 1000 irtnyi évi fizetéssel jár. Jelentkezések f. é. július hó elsejéig elfogadtatnak Koch Salamon hitközségi elnök.

Szerkesztői üzenetek.

M. urnak Zala-Egerszeg. Köszönjük. A hirt lapunk számára felhasználtuk.

Discipulus. Iskolai gyakorlat. Nincs benne érettebb judicium, se tudomány, se szellem.

Au. A. urnak Nagyvárad. A fordítás némi változással közölhető; a megjelenést azonban előre meghatározni nem birjuk.

B. V. urnak Budapest. Kár volna újra kezdeni. Ilyen esetet nem szabad elfelejteni, de foglalkozni nem kell vele.

Hurbán. Abban van valami. Mi osztjuk nézetét. Különben az ugynevezett hurbánisták a zsidóban csak a magyart gyűlölik és csaknem kivétel nélkül azért antiszemiták, mert a zsidók a magyar állameszme legmegbizhatóbb hivei, és mert olyan rohamosan magyarosodnak.

Debreczeni levelező. Más oldalról is figyelmeztettek rá. Nem hiszszük, hogy eredménye lesz.

HIRDETÉSEK.

Révai testvérek

bel- és külirodalmi könyvkereskedése
Budapest, IV., Váci-utca 11.

ajánlja dúsan berendezett raktárát a hazai és külföldi irodalmak összes szakmáiból a t. cz. olvasók szives figyelmébe.

TÖRVÉNYKÖNYVEK

összes és külön kiadásokban,

miniszteri rendeletek, döntvények, jogtudományi szakművek legnagyobb készlete.

Könyvjegyzékünket megkeresésre szivesen küldjük bárkinek,
ingyen és bérmentve.

Ódondászatunk számára állandóan vásárolunk jogi munkákat, és a lehető legmagasabb árakat fizetjük.

RÉVAI TESTVÉREK

bel- és külirodalmi könyvkereskedése
Budapest, IV., Váci-utca 11. sz. a.

Ódonkönyvek-tára, Egyetem-utca 9. sz.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság.

Hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy a f. évi márczius hó 2-án tartott rendes közgyűlésben a társaság alaptörvényének 1000 darab új részvény kibocsátása tárgyában hozott határozatok és az ugyanakkor nyert felhatalmazás alapján az elővételi jog gyakorlására a határidőt

1884. évi ápril hó 1-től bezárólag ápril hó 15-éig

állapította meg.

Felhívotnak tehát a régi 200 frtos részvényeknek mindazon tulajdonosai, kik az új részvényekre az elővételi jogot érvényesíteni kívánják, hogy e végből a

Magyar országos központi takarékpénztár

pénztáránál (Budapest, IV., bécsi-utca 4) a fent kitett határidőn belül a rendes üzleti napokon délelőtti 9—12 óra között jelentkezzenek és a 200 frtos régi részvényeik felmutatása mellett az ezek után átvenni kívánt új részvényeket a közgyűlés által megállapított összegek lefizetése ellenében váltsák magukhoz.

Öt darab régi részvény után egy darab új részvény adatik, melyért 225 frt fizetendő; — az egyes régi részvény után járó 1/6 darab utalványért pedig 45 frt fizetendő.

Az elővételi jog gyakorlására megállapított határidő semmi szín alatt meg nem hosszabbíthatik; az e jogon át nem vett új részvények a határidő lejártával a tőzsdén eladatnak.

Kelt Budapesten, 1884. évi márczius hó 24-én.

A Schlick féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság igazgatósága.

